સુરતની મઝા

અથવા

આનંદ લહેરી

પ્રકાશક—ટેકર, ખીમજીભાઇ મા. ગોકળદાસ, મુંબાદેવી.

કીમત ૦-૨-૦

સુરતની મઝા.

સુખદેવ—

સિદ્ધિઓ—હો રાજયોગી રઢીયાળા, અમે જપીએ તમારી માળા,
સ્વામ રસાળા સ્નેહે સ્વીકારો, અમ ઉરના સન્માન,
તમે મનમાન્યા મહેમાન (૨)—હો રાજ

કાન્તિ—કાન્તિ દેવી હું જગે ગણાઉં, અનુપમ કાન્તિ શાન્તિ લાવું,
કલ્પવૃક્ષથી આપુ અધિક હું, મ્હોં માગ્યા વરદાન;
તમે મનમાન્યા મહેમાન—હો રાજ.

૧ સિદ્ધાર્થ—આત્મ કાન્તિ મમ જગે પ્રસારી, માનવના દુઃખ સહુ સંહારી.
દિવ્ય જ્યોતિ જગમાં વિસ્તારી, સ્થાપુ સુખનું સ્થાન,
અમારી એજ હૃદયની લ્હાણુ.—હો રાજ

શ્રી—રિદ્ધિસિદ્ધિ નિશદીન દેનારી, ક્ષણમાં ઇચ્છિતને કરનારી.
ત્રિલોકમાં ફરનારી શ્રી હું આપુ અનુપમ ગાન,
તમે મનમાન્યા મહેમાન.—હો રાજ

સિદ્ધાર્થ—જગસેવા મમ લક્ષ્મી સાચી, જેથી રહુ હું નિશદિન રાચી,
એ વિણ સંપત્તિ સઘળી કાચી, અંતર આપુ પ્રમાણ,
અમારી એજ હૃદયની લ્હાણુ—હો રાજ.

ભૂતિ, ધૃતિ—અનુપમ અક્ષય વૈભવવાળી, ભૂતિધૃતિ નવ કોઇયે ભાળી,
કુબેરથી રઢીયાળી આપુ, વિભૂતિ હર્ષ નિધાન,
તમે મનમાન્યા મહેમાન—હો રાજ.

આત્મરતિને વિભૂતિ લેખતો, મન ચાહે ત્યાં નિશદિન ફરતો,
પુણ્યપંથ સંચરતો દેવિ! ત્યાગું ભલે મમ પ્રાણ;
અમારી એજ હૃદયની લ્હાણુ—હો રાજ.

રાજ તીલક—   રાગ—ગરબો.

વાયા વ્હાણાં વસંતના આજ, સુધારો મોંઘા જીવન. મનમોહનજી.
અમે આશા ભર્યાં શિરતાજ, પધારી ધન્ય કરો મનમોહનજી.

સાખી { " અંતરમાં આજે ઉગ્યો, રાજસ રસ ચમકાર, "
" અંગ મદન સચાર શું, મન્મથ યુગ અવતાર ! "

થનગન થનગન ત્રિભુવન નાચે. તનમન નાચે જનમન રાચે—થનગન.

સાખી { " કલિઓને અલિ ચૂમતા કરતા અમૃતપાન, "
" પ્રિતમ ક્યારે પૂરશો, આ અણમુલા અરમાન ! "

કેમ સહિયે રે, કેમ સહિયે ફૂલ, શરીરે વિષમાણુ જીવાડો.
ક્યા જઇયેરે ક્યા જઇયે, પરવશ અમૃત પ્રાણ પધારી.
ધન્ય કરો મનમોહનજી—વાયા૦

અરૂણોદય—

ઘેરી ઘેરી આવે ઘટાકારી રે—સાહેલડી !
કોયલ પુકારે ડાળી ડાળીરે—સાહેલડી !
સુંદર મનહર આમ્ર તરૂપર, શુક સારિકા બોલે,
આછી આછી આ આમ્ર મંજરી, સમિર લહરથી ડોલેરે,
યૌવન હીંચે હીંચોળેરે સાહેલડી !
તવ ચિત ચઢયું ચકડોળેરે સાહેલડી !
મર્મ વેદના અતિશય થાતી, મર્મ વચન કો બોલે,
નવ સુંદર તન બાગ ખીલ્યો મન, માળી મનોહર ખોળેરે—
અલબેલડી, સાહેલડી, રસવેલડી, સાહેલડી !

ભતૃહરી—

અલેખ જગાકે દ્વારે ખડા જોગી...
એ સ્વામી બીન અન્ય ન કોઈ આયો માંગન મમ ભોગી.

સુકન્યા સાવિત્રી— (યમ, સાવિત્રી-સંવાદ.)

યમ-શા માટે શ્રમ કરે સતિ, તુજ પતિ ભકિત સાચી (૨)
હવે પુત્રી વળ તું પાછી (૨)

સાવિત્રી-સજ્જન કેરા સાથમાં, મે ડગ ભરીયા સાત.
મિત્ર ભાવે સુણજો હવે, દીન વનિતાની વાત
ધર્મ જે વેદ પુરાણે ભણીયો, મુખ્ય ધર્મ ગ્રહસ્થાશ્રમ ગણીઓ;
કૃપાનાથ ! મમ પ્રાણનાથ શું ! રહી વૃતિ રાચી (૨)
વળુ મહારાજ ? કયમ પાછી (૨)

યમ-સુણી વિવેક ભરી મૃદુવાણી, થયો પ્રસન્ન અતિ મન શાણી,
સત્યવાનના જીવિત વિના કંઇ, ઇચ્છિત વર યાચી (૨) હવે.

સાવિત્રી-મહારાજ ! (મારાં અંધ સાસુ-શ્વસુર આંખે દેખતાં થાય.)

યમ-"તથાસ્તુ" ભાગ્યવતી ! તું અતિ દૂર આવી,
થાય કોથી મિથ્યા નવ ભાવી—શા માટે.

સાવિત્રી-પતિ સમીપ શ્રમ નહી જરી, જ્યાં જાએ મમનાથ,
તપ વ્રત આપ કૃપા વડે, ત્યાં આવું તમ સાથ
સંગત સજ્જન તણી નથી સોંઘી, મૈત્રી સંત પુરૂષની મોંઘી,
કૃપાનાથ ! મમ પ્રાણનાથ શું, રહી વૃતિ રાચી (૨) વળુ મહારાજ.

યમ-અર્થ યુકત સંભાષણ તારૂં, બુદ્ધિમાં વૃદ્ધિ કરનારૂં,
સત્યવાનના જીવિત વિના કાંઇ, ઇચ્છિત વર યાચી-હવે.

સાવિત્રી-"મહારાજ ! (મારા બુદ્ધિશાળી સસરાજીને પાછું
રાજ્ય પ્રાપ્ત થાય.)"

યમ-"તથાસ્તુ."ઉત્તમ વરએ આપ્યા ભાવે,હજી પ્રેમદા પૂઠળ આવે શા.

સાવિત્રી-સુપાત્ર જન કરતા કદી સુપાત્રનુ સન્માન;
સાધુ તો દુશ્મન તણુ, પણુ સાધે કલ્યાણુ.
સત્પુરૂષોની સમાન દ્રષ્ટિ, દયા તણી વર્ષાવે વૃષ્ટિ,
કૃપાનાથ ! મમ પ્રાણુનાથ શુ રહી વૃત્તિ રાચી (૨)-વળી.
યમ-શીતળ વચન સુધાસમ તારા, તૃષા તૃષાતુરની હરનારા,
સત્યવાનના જીવિત વિના કંઇ, ઇચ્છિત વર યાચી-હવે.
સાવિત્રી-" મહારાજ ! (મારા પિતાના કુળની વૃદ્ધિ કરનાર
મારે સો ભાઇ થાય)"
યમ-" તથાસ્તુ. " સાસરીયાનુ માન વધાર્યું,
પિયર તણુ પણુ કાજ સુધાર્યું-શા. માટે.
સાવિત્રી-પર દુખે દુખીયા બને, દુખદ હૃદય વિશ્રામ,
ભરૂસો મારે સતનો, ઠરવાનુ શુભ ઠામ.
સ્વજન માંહી વિશ્વાસ ન લાવે, સજ્જન ઘર પૂછતુ સો આવે,
કૃપાનાથ ! મમ પ્રાણુનાથ શુ, રહી વૃત્તિ રાચી (૨)-વળી,
યમ—મધુરા નવિન વચન સભળાવ્યા, અતિશય તે મારે મન ભાવ્યા,
સત્યવાનના જીવિત વિના કંઇ, ઇચ્છિત વર યાચી (૨) હવે.
સાવિત્રી-" મહારાજ ! (મને મારા સ્વામીથી ઔરસ સો
પુત્ર થાય)"
યમ—"તથાસ્તુ," ઘટે ન થાવુ અતિવર લોભી',
તજી પૂઠ હવે જા અહીં થોભી.—શા માટે.
સાવિત્રી-સ્વધર્મ વ્હાલો સાધુને, જે નવ ચુકે લગાર,
સાંપ્રત ભૂત ભવિષ્યની, ગતિ તણા આધાર.
સજ્જન ફરે ન આશા આપી, બોલ્યુ અબોલ્યુ ન કરે કદાપી;
કૃપાનાથ મમ પ્રાણુનાથ શુ, રહી વૃત્તિ રાચી (૨) વળી.

યમ—અમૂલ્ય તારાં વચન વિચારી, વાધે તુજમા ભક્તિ મારી;
ભગવતી ! લેલ્હું ઉત્તમ, અનુપમ, ઈચ્છિત વર વર યાચી (૨) હવે

સાવિત્રી-પુત્ર તણું મુજને દીધુ, પ્રભુ ! આપે વરદાન,
જીવતદાન દઇ જીવનને, સત્ય કરો ભગવાન.

સુકન્યા સાવિત્રી—

સાવિત્રી—મારા મસ્તક કેરા મોર ! મેલી મુજને અહીં કયા જાશો ?
ઘટે નહીં થાવુ આમ નઠોર—મેલી.
દીઠો શો પ્રિયતમ ! મુજમા દોષ ? શાણા ઘટે ન આવો રોષ,
પામુ શી રીતે સતોષ—મેલી
કહેતા હતા તુ હૃદય મારૂ, પ્રાણ મારો એક,
ચતુર શિરોમણિ એ વચનો, શુ વિસર્યા છોડી વિવેક,
મુજને નહીં કોનો આધાર, કરશે માત પિતા પોકાર,
મારા ગુણ ગુણના ભડાર—મેલી

સુકન્યા સાવિત્રિ—

યક્ષકન્યા—ના તરસાવ(૨)મધુકર ડંખ દઇ કયા ઉડે,
ફરી ફરી નહીં મળે આવો દાવ-ના.
સ્નાન કરી લે તન સરવરમાં, કળશ કનકના ગ્રહીને કરમા;
લઇ લે સુખનો લ્હાવ-ના,

સત્યવાન-ઝાકળનું જળ હોય ન મીઠુ, જાણી જમશે કો' અજીઠું
તજ તુજ આન સ્વભાવ-ના

સુકન્યા સાવિત્રી—

લાગી લગન મને તારી, ઓ લલના ! લાગી,—(૨)
સુરપતિ ! મતિ શુ વિસારી ?-ઓ-સુદરી ! શચિથી, અધિક સુખ આપુ
પટરાણી કરી સ્થાપુ, ઉથાપુ ન વચન મનોહારી.—ઓ.

પૃથ્વી પુત્ર— ભગવતી, અને સખીઓ.

નવીન પ્રેમરસભીની મૃગનયની, ભાન તુ ક્યાં ભૂલી આવી,
શાણી સલુણી મદન મદ ભીણી, કોણે તને ભરમાવી બ્હેન,–ભાનતુ.
સરવર તટપર જળક્રીડાએ, સહજ સખી એતો આવી,
ચપક છાયે ઉભી રહી, એને ભોગીએ ભરમાવી,
અરસપરસ અમ આખ મળી, મને લોચનીયે લલચાવી–બ્હેન.
માર્ગે જતા મળ્યો મધુકર, નિકટ ગઇ અણુજાણી,
મદભર રસીકા રસ લુટતા, રસ ઘેન મહીં ઘેરાણી
મન ગમતાની મોજમજામા, ફુલવેણી વીખરાણી
બ્હેન ! ભાન ત્યા ભૂલી આવી—

બિલ્વમગળ–સૂરદાસ—

દાસ પરે દયા લાવોરે દયાળુ દેવા દાસ પરે દયા લાવો—ટેક૦
સસારી સબધ ત્રોડી, જીવ આપ ચરણે જોડી,
હુતો બની બેઠો, બાવો બાવોરે—દયાળુ
આખો વિની સકટ આવુ, ખાડામા ગોથા ખાઉ,
વારે અવિનાશી આવો આવોરે—દયાળુ.

બિલ્વમગળ–સૂરદાસ—

આ તારા વચનો સારા, સ્નેહે સાભળતા
શાન્તિ પામ્યુ છે મન મારૂ રે આજે—આ૦
જગની જજાળમાથી પડતો બચાવ્યોજી,
ધન્ય ગુરૂ ચિન્તામણી, ધારૂ રે આજે, '
ભક્તિ ભગવાન કેરી કરતા હમેશાજી,
થવાનુ ત્વરાએ શુભ તારૂ એ શાણુ—આ તારા

બિલ્વમંગળ ઉર્ફે સુરદાસ— રાગ, ભજન.

વિષય વાત મમ માત તજીને, કૃષ્ણ ભજન તું કરવા દે,
ધર્મ વતિએ ધરણીધરતું, ધ્યાન ધૃતિથી ધરવા દે,
અધમપણાને અલગ રાખી, ભંડાર ભક્તિના ભરવા દે,
નટવર નામનું નાવ મળ્યું છે, તો ભવસાગર તરવા દે!
નાશવંત નર નામ છોડીને, અક્ષય વરને વરવા દે—વિષય૦

સરસ્વતી ચન્દ્ર— રાગ, ભજન.

અયસે પાપીનર હોવેગે કલજૂગમે.
પગડી બાંધે, પેચ સવારે, ઠુમક ઠુમક પાઉ દેગે.
ગલીઓ કે બીચ ફિરે બાવરે—નાર પરાઇ પાપી તકત ફિરેગે—
ભૂખે પ્યાસે સાધુ આવે, ચપટી ચુન ન દેંગે
સાલા સસરા રોજ જમાવે. ભાઇઓંસે પાપી રોજ લડેગે—
માત બહેનકો કહ્યુ ન માને, મનમેં ન પાપ ધરેંગે.
જબ રાજાકો દંડ પડેગા રોક રૂપૈયા પાપી ગીનગીન દેગે—
લાલ સ્થંભ લોહેકો ધખાઇ ઉસકે સાથ બંધેગે—
તુલસીદાસ ભજો ભગવાના, પાપ પૂન્ય દોનો સંગ ચલેંગે.—

સતી અનસુયા—

ત્રિભુવન પતિ તારનાર, વ્હાર કરો મા...રી
વ્હાર કરો મારી હરિ, શાઓ સાહ્યકા રી—ત્રિભુવન૦
દીનદયાળ શરણે બાળ, કિંકરીના લ્યો સંભાળ,
પીડે છે પ્રાણીને પાપી દુષ્કાળ, પીવા મળે ન વારી—ત્રિભુવન૦
ભુલી ગઇ મમ દેહભાન, સ્વામીની સેવામાં લાગ્યું તાન,
ક્યાંથી કરાવુ હવે જળપાન, પતિને સેવનારી—ત્રિભુવન૦

સરસ્વતિ ચંદ્ર—
શાંત સમાધી ધારી શું બેઠા, જાગો ઓ જોગી બાલા,
બ્હાર તમારે આવી ભીખારણ, ભોળી બિચારી બાળા,
ભૃષ્ટ કલંકિત પ્રેમથી વંચિત, સંચિત પાપની શાખા,
વરથી વિખુટી વચનની જુઠી, ભાગ્યની ફુટી ભાખા !
"ત્યાગી ધરજન વનમાંહી આવી, રાત અંધારી ઘોરરે,"
"ભવ જંગલમા ભુલી ભમુ, ત્યા મળ્યા લુંટારા ચોરરે"
"લુંટી શોભા સુખ અને લુંટયા સહુ શણગાર,"
"પછી પ્રજાળી પ્રેમદા, ધગધગતે અંગાર"
અલગ થયા શું યોગી મ્હારા, અલગ અલખ જગાવો,
શરીર સળગતા, શેશ વિભુતિ, અંગની અંગ લગાવો,

સતી અનસુયા—
મારે મોઢે મનાવી રાજી કહેવરાવી, કલાવી પટાવી પૂછો શું તમે (૨)
ફુલ સુગંધીવાળી રૂડા રંગે રૂપાળા, તેની મીઠી સુગંધી કોને ના ગમે (૨)
લીલા પીળા ઝાડ પાન, ઉપર પંખી કરે ગાન,
રોજ કાને સાભળવા કોને ના ગમે (૨)
વાહ, કેવી છે શાણી, બોલે મધુર વાણી,
ડાહી ડમરીના બોલ મારા મનમા ગમે—મારે

બુદ્ધદેવ— રાગ—ભજન, ઉસ્તાદી.
સાર આ સંસારમાં ન જોયો, મે બહુ રીતે તપાસતા—સાર આ.
ધન ધરા સુત તાતની પ્રીતે, મોંઘા અવસરને મે ખોયો—મે બહુ.
મૃગજળ પીવા કામ ન આવે, વ્યર્થ ઇન્દ્રજાળમા હું મોહ્યો—મે બહુ.
પુણ્ય પરમાર્થનો માર્ગ ન શોધ્યો, જન્મને વૃથા મે વગોવ્યો—મેં બહુ.

સતી અનસુયા—
મેહમાન થયા તમે મારા, સ્વીકારશો. મેહમાની.
મેહમાન કરે મેહમાની દુનિયા કહે દીવાની (૨)
લક્ષ્મી—ધરી વસ્ત્રાભૂષણુ અંગે, કરો રમત ગમત અમ સંગે, (૨)
રતિ—ઝુઝીએ મદનના જંગે,—સ્વીકારશો મહેમાની (૨)
અનસુયા-જેવી નીર વિનાની સરિતા, તેવી વહાલા વિણુ વનિતા; (૨)
બીજી વ્યર્થ બધી મસ્તાની, દુનિયા કહે દીવાની, (૨)
લક્ષ્મી-કંઠે ધરો કુસુમની માળા, પહેરો નીલમના હાર રૂપાળા, (૨) મે,
શિર ઉપર મુગટ છોગાળા—સ્વી.
જેના પતી વસે પરદેશે તેણે રહેવું સાદે વેશે. બીજી વ્યર્થ બધી-દુ.
સતી અનસુયા—
આંખ વિના અંધારૂં રે, સદાય મારે આંખ વિના અંધારૂં.
કોઇ કહેશે લાલ લીલું-આ ધોળું ને આ પીળું;
મારે મન સઘળું કાળું કાળું રે (૨) સદાય.
કોઇને જગ લાગે સારૂં-કોઇને લાગે નઠારૂં;
મારે મન જીવતર ખારૂં ખારૂં રે (૨) સદાય.
સરદારણા—
બંસીવાલા આજો રે મારે દેશ,
થારી સામરી સુરત પ્યારો ભેસ—બંસી૦
આવન આવન કહે ગયોજી, કર ગયો કોલ અનેક,
ગિણુતાં ગિણુતા ઘીસ ગઇ મોરી, આંગરીયાંરી રેખ,
સાંવરીઆ, રસીલા, સલુણા, પીયાપે જીયામેં કરૂં એ નીસાર

દોહરો { હમતો જોગી પ્રેમ કે રે પ્રેમ હમારો દેશ
સુખ નહી પાઇ પીયુકી, તબ લીનો આ ભેસ-થારી-બંસી,

અનસુયા— રાગ-ભૈરવી

નહીં ચીજ કોઇ ગળી, ગરજ સમ નહીં ચીજ કોઇ ગળી:
માનવંત નીજ માન મૂકી, દુશ્મનને પડતા ઢળી—ગરજ.

પાર્વતી—બળીયા પણ નિર્બળને નમતા, રાય રંક ઘર જાય,
સાવિત્રી—સોહું પણ મોહું થઇ બેસે, કળા શકાય ન કળી—ગરજ.
લક્ષ્મી—સમયાધીન થઇ ઝેર હળાહળ, પીવુ અમૃત ગણી,
નારદ—જઇ મહાસતીને શીષ નમાવો, જાય આપદા ટળી—ગરજ

બોલતો કાગળ—

ફૂલણજી ફૂલોમા ઝાઝા, .ફૂલ્યુ ફુલ ફુલી કરમાશે
ફૂલી કરમાશે, ખીલેલુ આખર ખરી જાશે,
સરખા દિવસ ન ગયા કોઇના તેમ નહિ જાશે,
રેંટ તણી ઘટમાળ ભરાશે, ભરાઇ ઠલવાશે
"ઉજળુ એ સહુ દુધ" આજ અભિમાને દેખાશે,
જ્યારે પડશે કાળ ઝપાટો, ત્યારે સમજશે —

મહાશ્વેતા કાદમ્બરી—

મંજરીએ મનડુ મોહ્યું રે, મન ગમતા મહારાજ,
મારા મન ગમતા મહારાજ, એ શુ દીલડુ અમ પ્રોયુ રે મનગમતા.
" શુ આ પુષ્પ તમને બહુ ગમે છે ? "

સાખી { " મનને તો ગમતુ ઘણુ, મુખથી કેમ મંગાય,
" વીણુ પ્રીછ્યે વીણુ પારખ્યે, ઘટે માન મુનિરાય "

સાખી { " માગ્યે માન ઘટે નહિ, જેવુ જ્યા દાતાર "
" સુખે સ્વીકારો પુષ્પ આ, ધરો કર્ણ મોઝાર. "

અતિ ઉદાર દીલ તમ જોયુ રે......મનગમતા.

મહાશ્વેતા કાદમ્બરી—

થઇ પ્રેમવશ પાતળીયા, મારા મનના માલીક મળીયારે .થઇ (૨)
પ્રીતે કરો મુખવાસ, સજનવા રાજ હૃદયના વાસી
પ્રેમદા પ્રીત જ્યોત પ્રકાશી. મારા મનના મનોરથ ફળીયારે થઇ.
ભાગ્યવત કર્યો ભગવતિ મુજને, જીવન સફળ થયુ મારૂં
કરો શ્રી હરિ શુભ તમારૂં, મારા મનના માલીક મળીયારે...થઇ.

મહાશ્વેતા કાદમ્બરી—

માલીકના બાળક સૌ, માલીક સૌના શ્રી જગનાથ (૨)
કર્તા હર્તા સૃષ્ટિના સૌ, બાજી એને હાથ—
કૃપાનુંભવે આવી મળતું, ખાજ્યુ નવ કોઇનાથી ખળતું,
જગત માત્ર તેને આધીન છે, અનાથના જે નાથ,
નહિ પીંડ આ પોતા તણો, પોતાનું કાંઇ નવ જાણવુ,
સૌએ શુભાશુભ કર્મને પોતા તણુંજ પ્રમાણવુ,—જગત.

મહાશ્વેતા કાદમ્બરી—

શુ કહું કથની મ્હારો રાજ, શું કહુ કથની મ્હારી,
હું તો દૈવના ત્રાસે હારી રાજ... .. શુ કહુ૦
પરખી પારીજાતિક મે, "અરપણ કીધું મન મ્હારૂં,
પતી તજી પરલોક સિધાવ્યા, કરી જીવતર મમ ખારૂં રાજ.—શુ કહુ—
ચદન કાષ્ટની ચિતા રચાવી, પતિ સહગમનની આશે,
શુન્ય દેહ મમ સ્વામી તણો પણ, ઉડી ગયો આકાશે રાજ—શુ કહું—
અરપ્યું .મેં સર્વસ્વ સ્વામીને, પ્રેમની કફની ધારી,
તજી જગત જ જાળ સર્વ હુ, પ્રીતે ભજુ ત્રિપુરારી—રાજ.

નડ-બત્રીસી— (સત્યા સત્ય નિર્ણય)

ગંગાજળ નિરમળ સમુ, શુદ્ધ પવિત્રજ સાર,
તેવુ કુળ જો માહરૂ (તો) પડ પાસા પોબાર
હંસ ગયો સરોવર તીરે, દીઠું અમૃત સાર,
પીધા વીણુ પાછો ફર્યો, (તો) પડ પાસા પોબાર.
સત્ય ચુકે જો સાધવી, ધરા ન ઝીલે ભાર,
તે ગુણુ હોય મુજ મહીં, (તો) પડ પાસા પોબાર
નાગ મુખે અમૃત ઝરણુ, ચોર કને ભંડાર,
કામી પાસે રહે કામની (તો) પડ પાસા પોબાર.
મીઠો આંબો સર્વદા ઉત્તમ ફળ દેનાર,
સત્ય અસત્ય ઠરે નહિ (તો) પડ પાસા પોબાર,
વિમળ કમળ વિલોકીને, ભ્રમર ગયો તે ઠાર,
દીઠું પણુ અડકયો નહિ (તો) પડ પાસા પોબાર,
અહલ્યા સીતા દ્રૌપદી, સતી ખરી નીરધાર,
તેવુ ચીત્તજો માહરૂ, (તો) પડ પાસા પોબાર
ભુખ્યા આગળ જો ધરે, ઉત્તમ ભોજન સાર,
ખાધા વિણુ ઉઠે નહીં, (તો) પડ પાસા પોબાર.

બોલતો કાગળ—

માલી વિનાની ખાલી, જોમન તણી ફુલવાડી,
હાએ સુકાઇ ચાલી, પણુ નાવે જીવન માલી,
ગાલ-ગુલાબ તણી ગઇ લાલી, નરગીસ આંખ નમી મદવાળી,
ક્યો સભાળી ! જીવન માળી ?
પાણી વિનાની ડાલી તાપે તપી હરિયાળી,—માલી વીનાની.

નદ-બત્રીશી—

કોમળ કાયા કાં કરમાવો, બાઇ ભભુતી ચોળી,
હવે ભભુતી મુજને વ્હાલી, દેહ હઉં રમદોળી,
પ્રીત ગઇ પ્યારા પ્રીતમની આશ ઉડી ગઇ આ અંતરની,
રૂપરંગ હઉં રોળી-કોમળ.
સુંદર શરીરે શોભે બા, હીરાના હાર રૂપાળા,
પ્રેમ દોરીએ અશ્રુ પારલા, પરોવી પહેરૂં માળા,
કંથ કૃપા વીણુ જોગણુ થાઉં, નાથ નામની ધુન લગાઉં,
પ્હેરી કંથાઓળી-કોમળ.

એકજ ભૂલ—

બાપુ પૈસાનો જોઇ ચળકાટ, મોહમાં ભુલશોમાં!
જોઇ ખોટા ગીલટનો ઠાઠ, ડહાપણુ ડુલશોમાં!
"લક્ષ્મી મળે કે લાલચુડાં, તરત આવી ભરાય છે,
"ખોટા વખાણુ કરી કરીને, ખાલી ફોલી ખાય છે"
"વળી વારસા હિસ્સાના કજીયા, કોરટોમા જાય છે"
"સોલીસીટર બારીસ્ટરોનાં, ખીસાં તાજા થાય છે"
જીતે તોયે મળે ઉની રાખ, એવી જીતે ફુલસોમા-જોઇ.
"આને ઠગું આને લુટું, એવા વિચારો કરાય છે,"
"ધન આવ્યુ તે રહેશે કે નહીં, એ ફીકરમાજ ફરાય છે"
"સટ્ટાને વળી રેસમાં જઈ, વગર મોતે મરાય છે!"
"વળી જાય વઠી દીકરા, ઘેર ઘેર હોળી થાય છે,"
એવી માયા નચાવે જેમ, તેમ બાપુ ઝુલશોમાં-જોઇ.

—રાજકઠીયારાની વાર્તા.—

રાગ-દોહરાની ચાલ.

ભારતખંડમા સુંદીર ગામ, ક્ષત્રિઓનુ મોટુ ધામ,
જળજા' નામે પુરનો ધણી, સ' નામે રાણી પદમણી,
એક દીવશ નીશાએ રાય, પાસે રાણી આપે પાય,
રાત દીવશનો પડયો વિવાદ, હોડ કરી કીધો સવાદ
ચડા ઉતરી બેને થાય, રાજા હઠમા આવી જાય,
હાજીઆએ હાજહા કરી કાળી રાત બપોરે કરી,
ગર્ભવતી ગુણવતી નાર, મુકી રાત્રે વન મોઝાર,
રોતી પીટતી રાણી ગઈ. વનમા પ્રસુત પીડા થઇ,
જાયો કુંવર કન્હૈયો કહાન, જાણે બીજો ભુપ નિધાન,
પણ પતી વીણ સતીનુ મન કચવાય, જુવે પુત્રને રોવાઇ જાય,
રાણી શોક અધીક મન ધરે, દીકરો લઇ દક્ષીણ પરવરે
સુખ દુખના આવ્યા દીન, સતીનું શરીર થાતુ ક્ષીણ,
પુત્ર ઉગારી માતા મરે, સિદ્ધિ સ્વર્ગ વીશે સચરે,
મરતા માદળીયુ દીધ હાથ, માતાએ આશીષ સગાથ,
કુંવર પછી કઠીયારો ઠર્યો, પીતા ક્રોધથી કુંવરી વર્યો,
સતીયે દળદર કહાડયુ દુર, ત્યાથી આવ્યા શ્રી સિદ્ધપુર,
કપટે કથ વગડે ઉપડે, સતી સસરાને પાલવડે,
—કહો જોગી પતી કહા જઇ રહ્યા ' ×જંગલમાં જોગી થઇ ગયા,
—કહો જોગી સસરાનુ શું થયું ? ×પુત્ર વધુ પર ચિત્તજ ગયું,
* કુંવર તાતથી કેમ પમાય '—સતીને પતીનો સમાગમ કયા થાય,
× ઉત્તર સામી આખો કરો, દક્ષીણ સામી પીઠજ ધરો,
જયો પિતાશ્રી જોધાણનાથ, બે સતી ગ્રુજ પતીના હાથ

(રાજકઠીયારો નોવેલમાંથી)

એકજ ભૂલ—

છે સદા સમય પાપેથી છુટવા, શીદ ડરે નાદાન ?
શીદ ડરે નાદાન ! કહુંછું તો સારી શીખામણ માન (૨)—છે સદા૦
જેમ પાણી ઝાંઝવે મોહી, દોડે તું ભૂલી ભાન,
તેમ પ્રભુને સહેજ પકડય તો, થાય પરમ કલ્યાણ—છે સદા૦

સાખી {
જીવ મુસાફર શરીર હોડીને, છે મનરૂપી સુકાન,
મનથી મરવું મનથી તરવું, મનપર રાખ નીશાન.
કર્યું એટલું નાખ કુવામાં, આજથી તજ તોફાન,
માંડય ચાલવા સીધે મારગે, આજથી થઇ સાવધાન
}

મહાશ્વેતા કાદમ્બરી— રાગ—ભજન

રામ ભજ તું પ્રાણીયા, તારા ભવની ભાવટ ભાગશે (૨)
"બોલો રામ સીતારામ" પખીડા તું જો વિચારી,
કર્મ તારાં શે સભારી,' વાસના નઠારી તુને રોવ રોવ નર્કે નાખશે—રામ.
મૂઢ તે મતિ વિસારી, મતિ તેવી ગતિ તારી,
ઉડજે સંભારી તારી કાયા કચનની થશે—રામ.

એકજ ભૂલ—

અજબ છબીલી તારી, ગજબ ખુબી છે, લલચાવ્યો લટકાળે,
જોઇલે જોઇલે જોઇલે, આ ચપળ નયનનો ચાળો—અજબ.
આ ગાલની લાલી ઉપર, ભુલ ભુલ મરી મરી જાય છે ?
આ વહાલની પ્યાલી ઉપર, મુજ મન ઠરી ઠરી જય છે ?
આ વાંદરાને વાંદરીનો ખેલ અહીંયા થાય છે
બાઇ ! આમ બાધરી જોઇ ને દુનીયા દિવાની થાય છે.
- અગને મરોડે પાડે પરવશ પ્રાણ (એ તો)—જોઇલે—

મહાશ્વેતા કાદમ્બરી— રાગ-ભજન.

રૂપે શું મન રાચોરે, કાયાનો રંગ કાચોરે, ભગવાન ભજો (૨)
હાડમાસને રૂધીર ભરેલુ, મઢ્યુ ચામડે અંગ, (૨)
ગંદા દેહનો ગર્વ નકામો, કાયાનો રંગ પતંગ,
ભરૂસો નહીં સાચોરે, કાયાનો રંગ કાચોરે, ભગવાન—

એકજભુલ—

આપણે કરશુ વકીલાત, ત્યારે ભરશે કોણ પાણી ?
પછી ધણી ધણીયાણી, થઇને મ્હાલશેરે—બા ?
આપણે પેરશુ પાટલુન, બુટ કોટ નેકટાઇ,
પછી ધણી સેથા ટપકી, પાડી નાચશેરે બા.
આપણે થાશું સોલજર, કરશુ ધુમ ફરરર !
વરજી લેધા ચોળી પહેરી, સાચવશે ઘર !
ઘાઘરા પલટણ કરશે દેશનો ઉદ્ધાર,
ઓ મારા હીંદ તારો થઇ ગયો બેડો પાર !-કરશુ

સમાપ્ત.

તદ્દન નવા બહાર પડેલાં પુસ્તકો.

જળસમાધી વા દેવી શારદા.

પાંચ ચીત્રો: ગ્લેઝ કાગળ લગભગ ૧૦૦ પૃષ્ઠ

શ્રી કૃષ્ણ ભજન સાગર.

સચીત્ર રંગીન કવર ગ્લેઝ કાગળ, લગભગ ૭૫ પેજ.

ખ્યાલ સાગર ભા. ૧—૨ જુદાં

કલગી તુરશના જાણીતા ખ્યાલોનો મોટો સંગ્રહ

પૃષ્ઠ લગભગ ૭૫×૭૫

રાજર્ષિ ભર્તૃહરી

હરિગીત છંદમાં સચીત્ર નવલકથા ચાર ચિત્રો સાથે

પૃષ્ઠ લગભગ ૬૦

હરેકની કીમત ફક્ત આઠ આના

ટપાલખર્ચ અલગ લખો

ઠક્કર. હરિલાલ અને પ્રાણલાલ બુકશેલર્સ

ઠેકાણું—ટાવરરોડ સુરત.

નોટ—વેપારી તથા ફેરીવાળાઓને મ્હોટું કમીશન એકવાર ઓર્ડર આપી ખાત્રી કરો વધુ માટે પત્રવ્યવહાર કરો—લખો—ઉપલે સરનામે

સુરત ચગનપુરી ભાગળ ઉપર આવેલા શ્રી અનાવિલ પ્રિન્ટીંગ પ્રેસમાં મુબારક લલ્લુભાઈ દેશાઈએ છાપ્યું.